

Чернігівський національний педагогічний університет
імені Т. Г. Шевченка
Національний технічний університет України "КПІ"
Чернігівський національний технологічний університет

***Мова. Культура. Комунікація:
дослідження мови та літератури
в глобалізованому світі***

Матеріали VI-ї Міжнародної науково-практичної
конференції (24 – 25 квітня 2015 р.)

***Язык. Культура. Коммуникация:
исследования языка и литературы
в глобализованном мире***

Материалы VI-й Международной научно-
практической конференции (24 – 25 апреля 2015 г.)

***Language. Culture. Communication:
the Study of Language and Literature
in a Globalized World***

Papers of the 6th International Scientific and Practical
Conference (April 24 – 25, 2015)

Чернігів 2015

УДК 811'11 + 811.112
ББК Ш 143
Ш 143.21

Мова. Культура. Комунікація: дослідження мови та літератури в глобалізованому світі: Матеріали 6-ї Міжнародної науково-практичної конференції (Чернігів, 24 – 25 квітня 2015 р.). – Чернігів : Чернігівський національний педагогічний університет імені Т. Г. Шевченка. – 2015. – 136 с.

© Колектив авторів, 2015

У збірнику представлені результати сучасних розвідок у галузях лінгвокультурології, семіотики, зіставних студій, лінгвокогнітивних і лінгвопрагматичних досліджень дискурсу, методики викладання мов і літератур, літературознавчого аналізу текстів, прикладних аспектів мовознавства.

Language. Culture. Communication: the Study of Language and Literature in a Globalized World : Papers of the 6th International Scientific and Practical Conference (April 24 – 25, 2015). – Chernihiv : ChNPU, 2015. – 136 p.

The abstracts demonstrate the results of recent research in the fields of linguo-cultural and comparative studies, semiotics, linguo-cognitive and linguo-pragmatic planes of discourse studies, methods of teaching language and literature, literary text analysis, applied linguistics.

Матеріали друкуються в авторській редакції. Відповідальність за достовірність результатів і коректність посилань несуть автори.

Відповідальний за випуск – *Деркач Н. В.*

- креативний механізм її декодування / Л.І. Тараненко // Science and Education a New Dimension: Philology, I (3), Issue: 13. – Будапешт. – 2013. – С. 167–174.
4. Bryant M. Riddles Ancient and Modern / Mark Bryant. – L. : Hutchinson, 2007. – 205 p.

Федун Л. М.
*Чернігівський національний педагогічний університет
імені Т. Г. Шевченка*

ПАМ'ЯТЬ ЯК КОМПОНЕНТ УСНОГО ПЕРЕКЛАДУ

The author focuses on the explanatory model of memory, in particular on visual and auditory memory registers, short-term and long-term memory. The published work contains pieces of advice to an interpreter novice regarding memory development.

Важливою умовою підтримання адекватного рівня професіоналізму тлумача (усного перекладача) є постійне оволодіння новими знаннями, розширення кругозору, вдосконалення короткочасної та довготривалої пам'яті.

Наявність розвинутої пам'яті є важливою для всіх, але вона абсолютно необхідна тлумачам, які спеціалізуються на послідовному перекладі. Звісно, застосування скоропису полегшує роботу, але відмінно розвинена пам'ять неабияк сприяє виконанню завдань.

Розглянемо пам'ять як один з компонентів усного перекладу. Найбільш поширеною наразі є пояснювальна модель пам'яті, тобто пам'ять розглядається як процес отримання інформації, який містить кілька послідовних етапів її переробки.

Перш за все, інформація сприймається нами через один (або відразу декілька) з п'яти органів чуття і протягом короткого часу зберігається в сенсорній формі. Цей перший блок пам'яті так і називають – сенсорний реєстр, і для кожного з органів чуття є свій сенсорний реєстр. Він слугує для короткочасного утримання інформації. Наприклад, якщо наше вухо сприймає вимовлене кимось слово, то в слуховому сенсорному реєстрі фіксуються всі нюанси почутого: послідовність звуків, висота і гучність голосу, особливості вимови, інтонації і т.д. Поки інформація знаходиться в сенсорному реєстрі, відбувається розпізнавання образів, які надійшли: інформація, що знаходиться в сенсорному реєстрі, може вільно

співвідноситися з інформацією, накопиченою в минулому. Образ вважається розпізнаним, якщо вдається встановити відповідність його сенсорних характеристик яким-небудь поняттям. Таким чином, процес розпізнавання близький до називання.

Найбільшу увагу дослідники приділяють двом регістрам пам'яті: зоровому і слуховому. Встановлено, що інформація зберігається тут протягом часток секунди. Після цього вона повинна бути перетворена в нову форму (найчастіше словесну), в якій буде передаватися далі. В іншому випадку слід пам'яті швидко згасає. Крім того, інформація може бути стерта з сенсорного регістру інформацією, що надходить. Її сліди стираються відтворенням іншої інформації; якщо б вони зберігалися протягом двох-трьох хвилин, то ми постійно бачили б кілька накладених одне на одне зображень, чули б одночасно кілька вимовлених слів.

Яким же чином з лавини інформації сенсорні регістри виділяють потрібне, забезпечуючи збереження важливої інформації? Завдяки тому, що наша увага вибіркова, хоча часто потрібне попереднє налаштування уваги. Наприклад, людина, приготувавшись перекласти повідомлення іноземною мовою, не зможе адекватно сприйняти слова рідної мови. А може статися й навпаки – той, хто добре володіє іноземною мовою, може не зрозуміти першу фразу, якщо очікує почути рідну мову.

Наступний після сенсорних регістрів блок переробки інформації – короткочасна пам'ять. Тут інформація зберігається досить довго, протягом декількох секунд, завдяки повторенню. Внаслідок багаторазового "пропускання" матеріалу через короткочасну пам'ять інформація може перейти в довгострокову пам'ять. Без повторення інформація втрачається.

Як ми забуваємо? Вчені поки що не дійшли єдиної думки щодо механізмів забування. Деякі з них вважають, що сліди поступово "згасають", інші – що вони витісняються наступними елементами. На користь другого припущення свідчить те, що краще запам'ятовуються перші й останні елементи сприйнятої інформації, які відчувають менший вплив сусідніх елементів. Таке явище отримало назву "фактор краю". В чому сутність обмежень, що накладаються на нашу діяльність короткочасною пам'яттю? По-перше, час, протягом якого одиниця інформації може утримуватися в короткочасній пам'яті без повторення, обмежений (для вербального

елемента – 30 секунд). По-друге, обмежена і кількість одиниць інформації, які можуть одночасно утримуватися в короткочасній пам'яті завдяки повторенню. Відомо, що обсяг короткочасної пам'яті дорослої здорової людини, яка не має видатних здібностей до запам'ятовування, дорівнює 7 ± 2 , тобто може коливатися від п'яти до дев'яти елементів. Та можна запам'ятати їх і набагато більше, якщо вони складаються в логічну систему.

Нарешті, довготривала пам'ять – третій блок переробки та зберігання інформації. Частина матеріалу з короткочасної пам'яті переходить на більш глибокі рівні системи, у довгострокову пам'ять, де вона може зберігатися протягом необмеженого часу і де міститься велика кількість різноманітної інформації. Тут є все, що нам відоме про світ, а здатність нашої пам'яті миттєво знаходити потрібне просто вражає. Цей блок найменше досліджений: точно невідомо, як вся ця інформація кодується. І тут вчені не можуть з упевненістю сказати, як відбувається процес забування. На думку деяких, з часом сліди інформації згасають, інші стверджують, що наша пам'ять зберігає весь матеріал, а забування – нездатність витягти потрібні відомості.

Як же перекладачеві-початківцю працювати в полі всіх цих блоків? Що робити, якщо "слід" зберігається в короткочасній пам'яті менше 30 секунд, та й "входить" туди не більше дев'яти елементів?

Збільшувати обсяг короткочасної пам'яті можна за рахунок структурування одержуваної інформації, перетворюючи групи слів, а іноді навіть цілі речення у більш компактні елементи інформації, такі собі "думки про себе", де акцент падає на присудок. Згадати суб'єкта дії, зазвичай, набагато легше.

Асоціативна пам'ять допомагає пов'язати нову інформацію з раніше засвоєною: пригадування старих звичних явищ допоможе при відтворенні свіжої інформації. Це і називається ерудицією (фоновими знаннями) – найважливішим аспектом діяльності тлумача.

Література

1. Бідасюк Н. В. Практикум перекладу. Англійська – українська / Н. В. Бідасюк, Р. В. Боднар, Ю. В. Якимчук, К. В. Олександренко, К. М. Скиба. – К.: Знання, 2011. – 431 с.
2. Чужакин А. П., Спирина С.Г. Основы последовательного перевода и переводческой скорописи / А. П. Чужакин, С. Г. Спирина. – М.: Изд. Дом «Экспримо», 2007. – 88 с.

ЗМІСТ

Калита А. А. Перспективні напрями сучасних фоносемантичних досліджень.....	3
Колесник О. С. Міфосеміотика в сучасному мовознавстві: на шляху до квантової лінгвістики	7
Хоменко І. А. Інтерпретація радіодрами Орсона Уеллса і Говарда Коха "Війна світів" в сучасній аудіовізуальній культурі.....	10
Алексієвець О. М. Просодичні засоби впливу у мовленні британських політиків.....	15
Борисов О. О. Природа інформаційного впливу у діалогічних дискурсивних практиках.....	18
Бурка Н. А. Уточнене визначення фонемі як основної одиниці фонемного рівня.....	22
Васильєва О. Г. Мистецтво як комунікативний феномен.....	25
Волинець А. А. Транскультурний розвиток семантики поняття "Хаос" в добу Середньовіччя.....	28
Ганжа І. В. Проблема тлумачення феномену <i>хеджсинг</i> у сучасній лінгвістиці.....	31
Гаценко І. Г. Метафора в українських загадках.....	33
Деркач Н. В., Коркодас Є. Д. Методика електроакустичного аналізу швидкості англійської вимови.....	36
Іванишина В. П. Проектна робота у навчанні іноземної мови в немовному вищому навчальному закладі.....	39
Капітова Т.С. Характеристика програми реформ у сфері освіти "Гонитва до вершини" у США.....	44
Кормільцина С. Ю. Новітні форми та методи навчання як підґрунтя для реалізації пізнавальної діяльності студентів.....	47
Корнєва З. М. Особливості реалізації принципу проблемності у навчанні студентів ВТНЗ англійської мови професійного спрямування.....	51
Лепеха Е. В. Основные проблемы в организации работы по иностранному языку со студентами-заочниками.....	53
Литвин С. В. Навчання студентів нелінгвістичних вищих навчальних закладів написання інформаційних сторінок.....	58
Литвиненко Ю. М. Функціонування геральдичних символів у комунікативному просторі англійської художньої літератури	61
Марченко В.В. Емоційна складова мовленнєво-музичної комунікації..	65

Матвеева И. В. Когнітивно-комунікативна парадигма «персональність» в німецькомовній проповіді.....	69
Местхарм О. А. Проблеми організації автономної навчальної діяльності студентів нілінгвістичних спеціальностей.....	74
Ольховик М. В. Вплив сучасних соціально-комунікаційних технологій на функціонування феномену ресентименту.....	77
Пікун Л. В. Особливості впровадження інтерактивних конспектів на лекції.....	80
Плисов Е. В. Німецький релігійний текст в умовах глобалізації.....	85
Репех Н. В. Когнітивно-риторичні механізми впливу в англомовному журнальному дискурсі.....	88
Росстальна О. А. Квест як сюжетна основа повісті Т. Янссон "Мумі-троль і комета".....	92
Светенок Л. К. До проблеми інтертекстуального компаративного аналізу.....	94
Селиванов С. А. Національно-маркировані форми об'єднання в час шлюбного зв'язування або весілля в англійськомовних країнах.....	98
Славова Л. Л. Актуальні проблеми зіставного мовознавства у когнітивно-дискурсивному ракурсі.....	102
Сокирська О. С. Соціолінгвістичні особливості просодичного оформлення англійських висловлень відмови класу причин "не можу".....	105
Тараненко Л. І. Просодичне оформлення структурно-фабульних елементів англійських народних загадок.....	108
Федун Л. М. Пам'ять як компонент усного перекладу	112
Фурс Т. І. Реферативний переклад як вид транскодування інформації.....	115
Чередник Т. П. Проблема фрагментованого сприймання/мислення у професійній підготовці майбутніх учителів літератури.....	117
Yakovenko I. V. A Brief History of the Inaugural Poetry in the U.S.	122
Yakovenko T. N. Teaching Culture.....	125
Yusukhno S. I., Korets T. V. Multimedia and Network Technologies in ESP Teaching.....	128